

Racen - Irsk Ulvehund i Dk

Irske Ulvehunde i Danmark

Skrevet af Jette Holm Jensen, 2005

Der har siden 1930'erne været irske ulvehunde i Danmark, men indtil sidste halvdel af 1960'erne fandtes der kun undtagelsesvis noget opdræt sted, så den beskedne bestand bestod hovedsagligt af privatejede importere, som sjældent blev udstillet. Disse første 30 år af racens eksistens i landet er også avlsmæssigt gået sporeløst hen, da ingen af hundene fra den tid har nulevende efterkommere.

Sidst i 1960'erne begyndte flere at interesse sig for racen. Der blev hentet importere hjem fra Norge, Sverige, England og Irland, og disse hunde blev både udstillet og anvendt i avl.

Billedhuggeren Erik Heide fra Mors var en af de første, som begyndte at arbejde aktivt med racen. Han importerede nogle få hunde fra England og Norge og opdrættede i alt 6 kuld hvalpe, men er for en del år siden ophørt med at have ulvehunde. Enkelte hunde af hans opdræt indgik i avlen hos andre danske opdrættere og findes langt tilbage i stamtavlerne hos en del nulevende danske ulvehunde.

I 1967-1968 anskaffede Birgit og Benny Jensen, Kennel **Two Mike**, som hidtil havde opdrættet greyhounds, to ulvehunde fra Norge. Disse udgjorde grundstammen i Kennel Two Mike's ulvehundeopdræt, som blev til ca. 30 kuld født i perioden 1969-1986. Kennelen var især i 1970'erne meget fremgangsrig og opnåede adskillige Championater og andre topplaceringer i Myndegruppen.

Da Benny døde i 1988 ophørte hundeholdet, og da ingen af kennelens hunde indgik i avlsmaterialet hos andre danske opdrættere, er indflydelsen fra Kennel Two Mike's opdræt i dag kun til stede "ad omveje". To hunde blev en gang midt i 1970'erne eksporteret til Polen, og nogle efterkommere efter dem (med kennelmærket Zoo Na Wyspie) kom i 1981 til Danmark og gik i avlen her, fortrinsvis på kennel Faxbo. De findes på den måde i stamtavlerne hos mange danske ulvehunde.

Blandt dem, der i årene op til 1970 begyndte at interessere sig for ulvehunde, var også Else og Gunnar Jauer, som havde hundepension og opdræt af mange hunderacer. De fik ikke kennelmærke men opdrættede i årene 1971-1974 ca. 10 kuld. Ægteparret Jauer er nu begge døde. Nogle få hunde af deres opdræt blev anvendt i avl af andre, men kun en enkelt, Elsa, som blev avlstæve på kennel Faxbo, efterlader sig nulevende efterkommere.

Omkring 1970 startede en dansk ulvehundeopdrætter på en utraditionel måde. Jan

Langevang - dengang hippie - arvede en kvart million kroner og anvendte pengene til køb af en landejendom og 3 ulvehundetæver fra Norge og Sverige. Med dem grundlagde han sit opdræt med kennelnavnet **Ragger** og i perioden 1971-1975 opdrættede kennelen 6 kuld hvalpe.

Jan udstillede meget og vandt ofte, og især hans B-kuld var meget vellykket. Hans egen Ch Ragger Bertil var sin tids mest vindende ulvehund i Danmark, og 3 af søstrene blev DK Champions, den ene, Bonny desuden Int Ch og Verdensvinder i 1977. Alle disse tæver samt endnu en søster blev anvendt i avl, og to af dem blev stamtæver hos andre opdrættere. Også andre hunde af Jan Langevangs opdræt kom til at indgå i andre kennelers avlsmateriale, lige som flere anvendte Bertil på deres tæver. Den del af den nulevende danske ulvehundebestand, som stammer fra oprindeligt dansk opdræt, har formentlig Ragger-hunde et eller flere steder i stamtavlen, hvis man går nogle generationer tilbage.

Den sidste af de betydningsfulde danske opdrættere, som var med til at grundlægge ulvehundeopdrættet i Danmark er Asger Grandjean, som først nåede at få sit kennelmærke **Ballydane**, da hans 4. og sidste kuld var stambogsført. Indtil 1977 skulle man via udstillingsresultater på sit opdræt kvalificere sig til at få kennelmærke. Han importerede en han og to tæver fra Kennel Ballykelly i Irland, og disse hunde kom til at spille en stor rolle i dansk ulvehundeopdræt. Hannen, Ballykelly McGettigan, blev far til Jan Langevangs ovenfor nævnte B-kuld, og afkom efter den og de to tæver blev avlshunde i kennelerne Bang-P, Ulvsholm og Faxbo. Også Asger Grandjean var blandt dem, som ophørte med avlsarbejdet midt i 1970'erne efter få års aktivitet. Men selv om næsten alle de, som havde påbegyndt racens etablering i Danmark så at sige "lukkede butikken" samtidigt, var grunden lagt, så der var noget at bygge videre på.

Den næste epoke i dansk ulvehundeopdræt begyndte bogstaveligt talt i 1975, hvor 4 nye opdrættere fik deres første kuld. Dette var også tidspunktet, hvor opdrættet, som var blevet påbegyndt af mænd, blev overtaget af kvinder. Af de fire, som startede i 1975, er tre stadig i dag i forskellig grad engageret i ulvehunde. For tre af dem begyndte det med blot en enkelt familiehund, som vakte interessen for racen, hvorefter snebolden begyndte at rulle.

Lene Bang-Pedersen, Kennel **Bang-P**, startede med tæven Int DK Ch VV77 Ragger Bonny. Senere kom andre dansk og udenlandsk opdrættede hunde til, bl.a. Int DK Ch Ballydane Baloo, som var en af sin tids mest vindende ulvehunde.

Ballydane Baloo

Kennel Bang-P. var lige fra starten og frem til midt i 1980'erne på toppen udstillingsmæssigt og producerede i dette tidsrum over et dusin danske champions, bl.a. DK Ch Bang-P's Hamsen, som var Årets Mynde i 1980 & 81, og hans bror, Int DK Ch Bang-P's Herve-Brahms, Årets Mynde 1983 og Årets Ulvehund 1984. Årets Mynde i 1985 var DK Ch Bang-P's Ursus, og Årets Ulvehund i 1986 blev DKCH Bang-P's Cool-Connery. Gennem de senere mange år har kennelens aktiviteter været støt faldende, og seneste kuld med baggrund i kennelens egne linier er født i 2001. Siden starten i 1975 er det blevet til ca. 50 kuld hvalpe, og desuden har Kennel Bang-P. leveret en væsentlig del af avlsmaterialet til kennel Nadia Blue og det tidlige opdræt i kennel Wolfhouse.

DK Ch Kbhv92 Ulvsholms Nilus Worthy

Kennel **Ulvsholm**, ejet af Jette Holm Jensen, begyndte med dansk opdrættede tæver fra kennelerne Ballydane og Ragger. Senere importeredes hunde fra Irland og USA, og der er i årenes løb anvendt flere udenlandske avlshanner.

Siden begyndelsen af 1980'erne har Kennel Ulvsholm opdrættet en række fremgangsrige udstillings- og avlshunde, bl.a. DK Ch Kbhv92 Ulvsholms Nilus Worthy, som opnåede det for racen usædvanlige at blive BIS på en international DKK udstilling, Int Nord Ch Ulvsholms Vanna, som var Europavinder 1997 og Dk N Ch Ulvsholms Zelica, som blev BIS på EIWC udstillingen i 2000. I alt er det foreløbig blevet til 20 DK Champions samt en del udenlandske championater opnået af avlshunde eksporteret til opdrættere i udlandet. Kennelen har hidtil produceret 59 kuld, næsten alle med baggrund i det oprindelige avlsmateriale, men siden årtusindskiftet er der kun opdrættet nogle få hvalpe, overvejende til eget brug. Opdrætteren er dog stadig aktiv udstiller i beskedent omfang og har planer om fortsatte, men begrænsede avlsaktiviteter.

Connie Jensen var allerede etableret opdrætter af schæferhunde med kennelmærket **Faxbo**, da hun anskaffede sine første ulvehunde, som var tæver fra Jauer, Erik Heide og svenske kennel Ljuna.

Fra kennelens første kuld blev DK Int Ch Faxbo's Albert en præmiesluger og hans datter, Faxbo's Dorthe fulgte succesen op med de samme titler. Hun blev selv mor til storvinderen DK Int D Ch Faxbo's Augustus, som blev anvendt flittigt i avlen af både sin egen og andre opdrættere.

Kennelen har i årenes løb suppleret med flere importerede avlshunde, som sammen med kennelens eksisterende avlsmateriale har givet en lang række tophunde. Heraf kan nævnes DK Ch Faxbos Wanda, som var Årets Ulvehund i 1988 og DK D Ch Faxbos Lion, Årets Ulvehund 1993, samt i nyere tid DK Ch Faxbos Cait, specialudstillingsvinder 2003.

Kennel Faxbo har med 120 kuld været den hidtil mest produktive i Danmark, og opdrætteren er stadig aktiv udstillings- og avlsmæssigt.

1970'ernes sidste skud på opdrætterstammen var Pernille Monberg, Kennel **Wolfhouse**. Hun begyndte med 2 kuldsøstre fra Kennel Faxbo og samarbejdede derefter i en årrække med Kennel Bang-P., lige som hun importerede avlshunde fra Canada. Første kuld blev født i 1978, og de første mange år havde kennelen kun få kuld med flere års mellemrum. Siden midt i 1990'erne er aktiviteterne accelereret både udstillings- og avlsmæssigt, og via en række import og brug af udenlandske hanhunde er hovedparten af opdrætterens avlsmateriale så godt som helt udskiftet i forhold til det oprindelige. Kennelen har de senere år høstet store fremgange på udstillingssiden med Int DK S Ch Wolfhouse Jackie the Jackal som Årets Ulvehund 1997, Int DK S N Nord PL

Ch Wolfhouse Knock Out WorldW-2003, Årets Ulvehund 1998 & 1999, Int DK S N Nord Ch Wolfhouse Melody Maker, Årets Ulvehund 2001 & 2002 og DK S Ch Wolfhouse Pergolesi, Årets Ulvehund 2004. Det er hidtil blevet til 19 kuld og over 30 champions i ind- og udland.

Multi Ch. Wolfhouse Pergolesi & DKCh KBHV04Wolfhouse Pavane

I løbet af 1980'erne tilkom endnu en ny opdrætter, som kom til at spille en væsentlig rolle på den danske ulvehundescene. Det var Nelly Jensen, Kennel **Nadia Blue**, som formåede at producere vinderhunde i de fleste af sine 20 kuld. Hun startede med tæver fra Kennel Bang-P's og anvendte i begyndelsen hanner fra Kennel Faxbo, senere flere udenlandske hanner. Blandt kennelens bedste var Int DK Ch Nadia Blue's Fatima, som blev Årets Ulvehund i 1989 & 90 og Verdensvinder i 1990, DKCH Nadia-Blue's Gigi, som var Årets Ulvehund i 1992 og de til Finland eksporterede hanner, Nadia Blue's Igo og Nadia Blue's Teddy Bear, som opnåede adskillige championater og topplaceringer der. Kennelens sidste kuld blev født i 1997, og opdrætteren har ikke længere ulvehunde. Der er i dag ingen efterkommere til kennelens hunde i Danmark, men nogle i Finland.

Foruden de her nævnte opdrættere har der været - og er der også nu - en række andre, som har opdrættet nogle få kuld uden, at det har nået at sætte mærkbart præg på den danske ulvehundebestand. Nogle har anskaffet sig kennelmærke, andre har ikke. En enkelt ulvehundeejer har, uden at være opdrætter, i de senere år fyldt en del i "Ulvehunde-Danmark". Det drejer sig om Erling Birk, som har været trofast ulvehundeejer og -udstillter siden midten af 1970'erne. Hans hollandske import, Multi Ch Pitlochry's Djinn, var gennem flere år konstant med i toppen på vore udstillinger og blev Årets Ulvehund 2000. Djinn's tyskfødte søn, Multi Ch Dark Mystic's Marauder, er i disse år i gang med på bedste vis at gøre sin far kunsten efter. Begge disse hanhunde er

anvendt i dansk avl og har en del nulevende efterkommere.

Dark Mystic's Marauder

Ejer: Erling Birk

På flere måder synes dansk ulvehundeopdræt et være kommet ind i en nedgangsperiode. Det gælder bl.a. antal registrerede hvalpe. I 1980-1989 blev der registreret gennemsnitligt 100 hvalpe om året med 1983 som største årgang med 176 hvalpe. I 1990-1999 var gennemsnittet 56 hvalpe årligt med 1992 som største årgang med 79 hvalpe. Fra 2000-2004 var gennemsnittet 37 hvalpe, heraf 2004 størst med 49 hvalpe. Tallene taler deres tydelige sprog. Den beskedne hjemmeproduktion har betydet, at udbuddet de senere år ikke helt har kunnet dække efterspørgslen, og flere hvalpekøbere har valgt at købe ulvehund i udlandet.

Den vigende tendens i registreringsantallet startede midt i 1980'erne og skyldtes i begyndelsen faldende efterspørgsel. Der var generelt nedgang i registreringen af racehunde, hvilken Dansk Kennel Klub også mærkede over en bred front. Senere bidrog ulvehundeopdrætterne yderligere til et fald dels fordi, de fleste af de "store, gamle" opdrættere reducerede eller indstillede produktionen uden at blive afløst af andre tilsvarende opdrættere, og dels fordi færre kastede sig ud i at avle et kuld på deres familiehund.

Siden starten af dansk ulvehundeopdræt for over 30 år siden har der været en naturlig tilbøjelighed hos opdrætterne til at arbejde på grundlag af udvalgte stamindivider. Gennem generationer har man søgt at højne kvaliteten i opdrættet ved at udvælge de

bedste avlsdyr, fastholde visse særpræg og tilføre nyt blod fra andre opdrættere i ind- og udland, mest det sidste. Selv i dag har samtlige "gamle" opdrættere avlshunde med en rød tråd (eller flere) tilbage til de oprindelige hunde anskaffet i 1970'erne. I tidens løb har disse opdrættere valgt at gå forskellige veje, nogle har haft forskellige grader af indbyrdes avlssamarbejde i kortere tid, men der har som helhed ikke været den store tradition for at "blande blod" kennelerne imellem. Derfor har dansk opdrættede ulvehunde fra forskellige kenneler typisk været meget lidt eller slet ikke beslægtede. Som det kan udledes af ovenstående resuméer om de enkelte kenneler, er det på fornem vis lykkedes dem alle sideløbende at etablere hver sit gedigne kvalitetsopdræt på grundlag af forskellige stammer. Desværre er mange af de opnåede kvaliteter gået tabt (Kennel Two Mike og Kennel Nadia Blue) eller er på nippet til at gøre det (Kennel Bang-P. og Kennel Ulvsholm) på grund af opdrætternes ophør eller meget begrænsede avlsaktiviteter og fordi, disse opdrætters avlsmateriale ikke er videreført i andet dansk opdræt. Hertil kommer, at hovedparten af nyere dansk opdræt er baseret på importerede hunde snarere end på de oprindelige stammer, og det er i dag kun Kennel Faxbo, der viderefører de gamle danske linier i noget særligt omfang.

Det talmæssigt begrænsede opdræt, nedtrapningen hos dygtige opdrættere og bortfaldet af meget godt avlsmateriale har sat sine spor. Selv om der fortsat opdrættes danske ulvehunde i international topklasse - her har Kennel Wolfhouse formået at holde det danske flag højt de senere år -, så ser man ikke den samme kvalitetsmæssige bredde på vore udstillinger, som i 1980'erne og 90'erne. Det specielle danske "isbjørnelook" - kraftigt byggede, lyse hunde - er også stærkt på retur, da det overvejende skyldtes en præference for den type hos kennelerne Bang-P, Ulvsholm og Nadia Blue - samt de fleste hvalpekøbere.

De første ulvehunde, der kom til og blev opdrættet i Danmark var overvejende grå og lidt spinkle og myndeбетonedede i typen. Importerne fra Kennel Ballykelly var kraftige og hvedefarvede, hvilket satte sit præg i de kenneler, hvori deres efterkommere udgjorde en væsentlig del af grundlaget. I de følgende mange år sås begge typer samt mellemvarianter i den danske ulvehundebestand. Nogle opdrættere lagde sig bevidst efter den kraftigere type, mens Kennel Faxbo arbejdede med begge og fremavlede en del vellykkede hunde med kombinationen af kraft, elegance og smidige, effektive bevægelser.

Ulvehundebestanden af i dag synes at være på vej tilbage mod de mørke farver og en spinklere bygning. Dette skyldes, at de senere års import/avlshunde overvejende

repræsenterer denne type, og at halvdelen af de sidste 5 års opdræt er 100% efter disse nye hunde. Den anden halvdel indeholder kun 30% indslag af de oprindelige danske linier, så man kan roligt sige, at den danske ulvehundebestand er stærkt på vej til at blive helt udskiftet.

For dem, som er interesserede i afstamninger, kan jeg varmt anbefale en amerikansk hjemmeside www.iwpedigrees.com. Den giver mulighed for, ved betaling af et årligt abonnement på p.t. \$60 (ca. 350 kr.), at se stamtavler i mange generationer på over 80.000 ulvehunde fra hele verden, også danske. Ligeledes kan man se "omvendte" stamtavler og således se, hvilke efterkommere en hund har, selv på tværs af landegrænser.

En skelsættende begivenhed for racen var stiftelsen af Irsk Ulvehundeklub i 1986. Racen havde indtil da hørt under Myndeklubben. Klubben er officiel og tilknyttet Dansk Kennel Klub. Klubben blev stiftet, da racen havde sin storhedstid, og i en årrække kørte den rigtig godt både med hensyn til økonomiske og menneskelige ressourcer. Naturligt nok har den markante nedgang i registrerede hvalpe betydet tilsvarende nedgang i medlemstal, hvilket har påvirket klubbens økonomi ganske negativt. Blandt de tilbageværende medlemmer er en del af de gamle kræfter kørt trætte efter mange års tro tjeneste, og det bliver stadig vanskeligere at finde nye, som ønsker at gå ind i klubarbejde.

Men heldigvis er der stadig både gamle og nye engagerede ulvehundefolk, som arbejder målrettet for klubben og racen, så der er grund til at håbe på en god fremtid for dansk ulvehundeopdræt.*